

Raad voor
Strafrechtstoepassing
en Jeugdbescherming

Mei 2021

• • RSJ Jaarverslag 2020

Inhoud

Voorwoord	3
1 Afdeling advisering	4
1.1 Overzicht uitgebrachte adviezen	4
1.2 RSJ-congres De rechtspositie van jongeren in geslotenheid	5
1.3 Nieuwe leden Afdeling advisering	6
2 Afdeling rechtspraak	7
2.1 Rechtspraak in cijfers	7
2.2 Jurisprudentie	8
2.3 De uitvoering van de adoptietaak	8
2.4 Overgang naar nieuw zaakstelsel	8
2.5 Nieuwe buitengewoon raadsleden	8
3 Het jaar in vogelvlucht	9
3.1 Erwin Bervoets algemeen secretaris	9
3.2 Eric Bakker voorzitter Afdeling rechtspraak	9
3.3 Strategische heroriëntatie	9
3.4 Vernieuwd inwerktraject raadsleden	9
3.5 Klachten	9
3.6 Werkbezoeken en overleggen	10
3.7 Communicatie	10
3.8 Digitale toegankelijkheid	11
Bijlage	

Voorwoord

Het jaar 2020 stond voor de RSJ net als voor iedereen in het teken van corona. De maatregelen die zijn genomen om in deze lastige tijden als RSJ goed te kunnen blijven functioneren, deden een beroep op het aanpassingsvermogen van zowel raadsleden als medewerkers van het secretariaat van de RSJ. Dat is met veel inzet van de medewerkers en alle raadsleden goed gelukt. Wij kijken dan ook terug op een productief jaar.

De Afdeling rechtspraak had wederom te maken met een hoge instroom van zaken. Het feit dat er door de coronamaatregelen vrijwel geen fysieke zittingen konden plaatsvinden, plaatste de Afdeling rechtspraak voor een nieuwe uitdaging die goed is opgelost door in de loop van het jaar meer en meer digitale zittingen te houden. De Afdeling advisering vergaderde een keer in de drie weken virtueel en publiceerde veertien adviezen waarvan twee adviezen op eigen initiatief. Ook werd er in november een RSJ-congres georganiseerd over de rechtspositie van jongeren in geslotenheid. Het jaar 2020 was ook het jaar waarin de strategische heroriëntatie van de Raad succesvol werd afgerond. Om de Afdeling advisering te complementeren, zijn drie nieuwe leden verwelkomd. Bij de Afdeling rechtspraak zijn twaalf nieuwe buitengewoon leden benoemd, die met het aantreden van Eric Bakker ook weer een zeer ervaren voorzitter heeft.

Graag willen wij de raadsleden en de medewerkers van het secretariaat bijzonder bedanken voor hun aanpassingsvermogen en veerkracht tijdens dit bewogen jaar. Dit geldt ook voor onze externe experts en organisaties in de keten. Wij realiseren ons dat ook 2021 een bijzondere start kende maar hebben het volste vertrouwen erin dat de RSJ erin zal slagen om ook in 2021 uitvoering te geven aan onze bijzondere taak. Wij zien uit naar de samenwerking!

Frederieke Leeflang, algemeen voorzitter RSJ

Erwin Bervoets, algemeen secretaris RSJ

1 Afdeling advisering

De Afdeling advisering van de RSJ adviseert de ministers van Justitie en Veiligheid en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport op verzoek of op eigen initiatief. In 2020 heeft de RSJ veertien adviezen uitgebracht.

1.1 Overzicht uitgebrachte adviezen

Hieronder volgt een overzicht van de adviezen die de RSJ vorig jaar heeft uitgebracht. De adviezen zijn te vinden op de RSJ website door te klikken op onderstaande titels.

Advies	Uitgebracht op
Conceptwetsvoorstel Reparatiewet forensische zorg	4 februari 2020
Wetsvoorstel wijziging jeugdwet	2 april 2020
Langdurig in de tbs	30 april 2020
Voorontwerp Wet Deelgezag	18 juni 2020
Conceptwetsvoorstel kind, draagmoederschap en afstamming	18 juni 2020
Reparatiewetsvoorstel Wvggz en Wzd	3 juli 2020
Verplicht financieel toezicht	10 juli 2020
Promoveren en degraderen in detentie	17 juli 2020
Strafbaarstelling evidente vormen van kinderkoop	21 augustus 2020
Uitvoeringsbesluit Wet straffen en beschermen	28 augustus 2020
Novelle wetsvoorstel Wet Terugkeer en Vreemdelingenbewaring	15 september 2020
Wetsvoorstel Rechtspositie gesloten jeugdinstituten	15 september 2020
Coronamaatregelen DJI	30 september 2020
Het perspectiefbesluit in de jeugdbescherming	18 december 2020

1.2 RSJ-congres De rechtspositie van jongeren in geslotenheid

Het advies over het wetsvoorstel Rechtspositie gesloten jeugdinstanties was onderwerp van het RSJ-congres *De rechtspositie van jongeren in geslotenheid* dat de RSJ op 10 november 2020 heeft georganiseerd. Vanwege de coronamaatregelen vond het congres digitaal plaats. Sprekers tijdens het congres waren:

- Mariëlle Bruning, hoogleraar jeugdrecht universiteit Leiden
- Els Lucas, buitengewoon raadslid van de Afdeling rechtspraak van de RSJ;
- Peter Dijkshoorn, Landelijk Ambassadeur Lerend Jeugdinstelsel, en Alice Broersma juriste bij Accare;
- Joliska Hellinga, Advies- en klachtenbureau Jeugdzorg;
- Jos Kole, universitair docent 'Beroepsethiek in de gezondheidszorg' aan Radboudumc Nijmegen.

De RSJ kijkt terug op een middag waarbij kritische noten zijn gekraakt en verschillende inzichten aan bod zijn gekomen. Het congres telde zo'n 140 digitale deelnemers, onder wie mensen uit de praktijk (waaronder jeugdprofessionals, gedragsdeskundigen en advocaten), beleid en wetenschap. Over het advies *Wetsvoorstel Rechtspositie gesloten jeugdinstanties* werd voor het congres een [animatievideo](#) gemaakt.

Het congres werd geopend door Frederieke Leeflang, algemeen voorzitter RSJ. Peter van der Laan, raadslid van de Afdeling advisering, was dagvoorzitter.

1.3 Nieuwe leden Afdeling advisering

De Afdeling advisering nam in 2020 afscheid van enkele leden en verwelkomde drie nieuwe leden. De Afdeling advisering bestaat nu uit tien raadsleden. Naast de tien leden, zijn er voor enkele adviezen experts ingezet die vanuit hun specifieke expertise een bijdrage kunnen leveren. De drie nieuwe raadsleden die in 2020 zijn benoemd, zijn:

Mr. Mark Boumans MBA MPM

Mark Boumans is sinds 2017 burgemeester van Doetinchem. Eerder was hij burgemeester in Haren en Ommen, lid van gedeputeerde staten van Groningen en wethouder in Meppel. Mark Boumans was als docent en directeur verbonden aan de Thorbecke Academie in Leeuwarden en daar verantwoordelijk voor het onderwijs op het gebied van bestuurskunde en veiligheid. Daarnaast was hij als toezichthouder actief in de zorg en het onderwijs, onder meer in de GGZ en het speciaal onderwijs.

Mr. dr. drs. Machteld Vonk

Machteld Vonk is universitair docent/onderzoeker familierecht aan de VU Amsterdam. Daarnaast is zij raadsheer-plaatsvervanger bij het Hof Den Haag en gasthoogleraar aan de Universiteit van Antwerpen.

Drs. Corstiaan Bruinsma

Corstiaan Bruinsma is psychiater bij Transcultureel Centrum voor Psychiatrie Veldzicht en heeft een brede bestuurlijke ervaring zowel landelijk als in zorgorganisaties in de GGZ en de ziekenhuiszorg.

2 Afdeling rechtspraak

De Afdeling rechtspraak is verantwoordelijk voor de rechtsprekende taak van de RSJ, namelijk: het als beroepsrechter toetsen van beslissingen die zijn genomen over personen die een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel ondergaan. Dit zijn gedetineerden, tbs-gestelden en jeugdigen in justitiële jeugdinrichtingen. Op grond van de Jeugdwet heeft de RSJ ook een rechtsprekende taak ten aanzien van jeugdigen die op een civielrechtelijke titel in gesloten, niet justitiële jeugdinrichtingen verblijven.

Ook voor de Afdeling rechtspraak was 2020 een jaar als nooit tevoren. De coronamaatregelen die ook in de diverse instellingen werden getroffen, leidden tot een nog een hogere instroom van zaken dan de toch al hoge instroom van 2019. Daarnaast konden er vorig jaar vanwege de coronamaatregelen nauwelijks fysieke zittingen plaatsvinden. De RSJ heeft het nodige in het werk gesteld om digitale zittingen mogelijk te maken. Sinds eind 2020 vinden die regelmatig plaats. Ondertussen werkt de RSJ hard aan een eigen telehoorvoorziening, waardoor via een meer reguliere weg digitale zittingen kunnen worden gehouden.

2.1 Rechtspraak in cijfers

De Afdeling rechtspraak kampt al langer met achterstanden bij de afdoening van beroepszaken als gevolg van een steeds stijgend aantal beroepen. Behandeltermijnen zijn daardoor opgelopen, hetgeen onwenselijk is. Er wordt hard gewerkt om hierin verandering te brengen, onder meer door het aantrekken van extra personeel, een nieuw registratiesysteem en het in voorkomende gevallen met kortere beslissingen afdoen van zaken door de beroepsrechter. Over de toename van het aantal zaken is meer te lezen in het advies *Spanning in detentie* dat de RSJ eerder uitbracht. De RSJ slaagt er overigens wel in om spoedeisende zaken, zoals bijvoorbeeld schorsingsverzoeken en beroepen betreffende verlof voor een dringende reden, snel af te doen.

Productiecijfers Afdeling rechtspraak	Instroom	Uitstroom
Beroepen	3153	2056
Schorsingen	2124	2144
Overig ¹	368	361
Totaal	5645	4561

¹ Dit zijn zaken die niet als beroep of schorsingsverzoek in behandeling kunnen worden genomen, maar die wel beantwoording behoeven.

2.2 Jurisprudentie

De beroepscommissies van de RSJ hebben het afgelopen jaar diverse kenmerkende uitspraken gedaan, die belangrijk zijn voor de jurisprudentielijn. In de bijlage staat een overzicht van enkele bijzondere uitspraken op de verschillende terreinen.

De Afdeling rechtspraak heeft in 2020 [acht jurisprudentiebulletins](#) uitgebracht, waaronder ook speciale corona-bulletins met daarin alleen corona-gerelateerde uitspraken. De jp-bulletins geven een overzicht van opvallende uitspraken die zijn gedaan en schetsen daarmee de jurisprudentielijn. Naast de speciale corona-bulletins, heeft de RSJ op de website diverse artikelen gepubliceerd om de jurisprudentielijnen te schetsen op bepaalde onderwerpen:

- Beroep detentiefasering gegrond, vanwege coronamaatregelen geen opdracht voor nieuwe beslissing
- Schorsing van plaatsing in meerpersoonscel in verband met coronavirus
- Coronacrisis binnen justitiële inrichtingen: zo gaat voorzitter beroepscommissie hiermee om
- Geen strafonderbreking gedetineerden DC Schiphol, ondanks coronabesmettingen
- Afwijzing plaatsing in Zeer Beperkt Beveiligde Inrichting vanwege corona niet onredelijk
- Verlof, detentiefasering en overplaatsing in coronatijd: de beroepscommissie zet lijnen uit

2.3 De uitvoering van de adoptietaak

De Afdeling rechtspraak van de RSJ adviseert de minister voor rechtsbescherming krachtens de Wet opneming buitenlandse kinderen ter adoptie (Wobka) in individuele zaken.

Voor het adopteren van een kind uit het buitenland is beginseltoestemming van de minister nodig. Tegen afwijzing van een beginseltoestemming en het niet verlengen of intrekken van een verleende beginseltoestemming kan bezwaar worden gemaakt. Voordat de minister op het bezwaar beslist, wint hij advies van de RSJ in. In 2020 is de RSJ niet om advies gevraagd.

2.4 Overgang naar nieuw zaakstelsel

Na ruim een jaar aan voorbereidingen, nam het team van Rechtspraak in december 2020 het nieuwe zaakstelsel Decos JOIN in gebruik. Met de overgang van Pega naar Decos JOIN voorziet de RSJ zich van een stabiel zaakstelsel. De introductie van het nieuwe zaakstelsel is goed verlopen.

2.5 Nieuwe buitengewoon raadsleden

Het afgelopen jaar namen enkele buitengewoon raadsleden van de Afdeling rechtspraak afscheid van de RSJ. De Afdeling rechtspraak verwelkomde twaalf nieuwe buitengewoon raadsleden. Het gaat om rechters, huisartsen, een tandarts en een advocaat. De Afdeling rechtspraak bestond aan het eind van 2020 met de komst van twaalf nieuwe buitengewoon leden 2020 uit 48 (buitengewoon) leden.

3 Het jaar in vogelvlucht

Ondanks de uitdagingen die de coronacrisis met zich meebracht, heeft de RSJ vorig jaar veel gedaan. Er trad een nieuwe algemeen secretaris aan, de Afdeling rechtspraak kreeg na het overlijden van Marc van der Nat een nieuwe voorzitter en er werden nieuwe (buitengewoon) raadsleden benoemd.

3.1 Erwin Bervoets algemeen secretaris

Waarnemend algemeen secretaris Patrick van den Beemt nam eind januari afscheid van de RSJ. Erwin Bervoets, voormalig hoofd Juridische en Internationale Zaken bij het Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen van het ministerie van Justitie en Veiligheid, volgde hem per 1 februari op.

3.2 Eric Bakker voorzitter Afdeling rechtspraak

Na het plotselinge overlijden van Marc van der Nat eind 2019 viel er een gat bij de Afdeling rechtspraak. Eric Bakker was eerder lid van de RSJ en werd op 15 mei 2020 door Z.M. de Koning benoemd als voorzitter van de Afdeling rechtspraak. Eric Bakker is als senior raadsheer verbonden aan het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. Daarnaast is hij voorzitter van het College gerechtelijk deskundigen van het Nederlands register gerechtelijk deskundigen (NRGD).

3.3 Strategische heroriëntatie

In 2020 is de strategische heroriëntatie van de Raad grotendeels afgerond. Het aantal leden van de Afdeling advisering is teruggebracht tot onder het in de instellingswet toegestane aantal van vijftien leden. Op 8 december 2020 is het besluit tot wijziging van het Besluit vergoedingen Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming gepubliceerd. Hiermee zijn de vergoedingen voor de (buitengewone) leden van de RSJ aangepast.

3.4 Vernieuwd inwerktraject raadsleden

Zowel bij de Afdeling advisering als de Afdeling rechtspraak traden in 2020 nieuwe raadsleden aan. Om de introductie van deze raadsleden bij de RSJ zo goed mogelijk te laten verlopen, is het inwerktraject herzien. Zo zijn digitale introductiebijeenkomsten georganiseerd, zijn door beide afdelingen inwerkdocumenten gemaakt en zijn nieuwe raadsleden als buddy gekoppeld aan een ervaren raadslid bij wie zij terecht kunnen voor het stellen van vragen.

3.5 Klachten

Eind vorig jaar is de klachtenregeling van de RSJ herzien. De nieuwe klachtenregeling trad op 15 december 2020 in werking en is te vinden op [rsj.nl](https://www.rsj.nl).

In 2020 heeft de RSJ twee klachten ontvangen:

1. De eerste klacht betrof het optreden van de beroepscommissie in een beroepszaak waarin de gemachtigde een klaagster bijstond. Gelet op artikel 1 onder 6 van de klachtenregeling RSJ is het niet mogelijk om te klagen over een procedurele of

inhoudelijke beslissing van de beroepscommissie van de RSJ. Nu de klacht gaat over de uitspraak van de beroepsrechter en procedurele beslissingen die daaraan vooraf zijn gegaan, heeft de algemeen voorzitter van de RSJ de gemachtigde bericht dat de klacht niet in behandeling kan worden genomen.

2. De tweede klacht ging over de vertraging in de afdoening van beroepszaken door de RSJ. De klacht is gegrond verklaard. De algemeen secretaris van de RSJ heeft de gemachtigde bericht met welke maatregelen wordt getracht daarin verbetering te brengen.

3.6 Werkbezoeken en overleggen

Door de coronamaatregelen konden werkbezoeken in 2020 maar beperkt plaatsvinden. Een deel van de werkbezoeken vond digitaal plaats en een deel schuift, indien mogelijk, door naar 2021.

Een overzicht van de werkbezoeken die in 2020 hebben plaatsgevonden:

- Werkbezoek aan Detentiecentrum Rotterdam
- Werkbezoek aan Gecertificeerde Instelling Nidos (digitaal)
- Werkbezoek aan Pompestichting LFPZ (digitaal)

3.7 Communicatie

Op het gebied van communicatie is de RSJ ook het afgelopen jaar voortvarend aan de slag gegaan. De website is na de lancering eind 2019 doorontwikkeld en de RSJ maakt steeds meer gebruik van alternatieve communicatiemiddelen. Denk daarbij aan infographics en animaties. Daarnaast is de RSJ ook actief op sociale media als LinkedIn en Twitter.

Adviezen van de RSJ werden meermaals opgepikt door de media. Hieronder een greep uit de verschillende publicaties, die te raadplegen zijn door te klikken op het medium:

- 'Advies: minderjarigen na overtreding niet meer opsluiten in politiecel', NOS
- 'Adviesraad: te veel tbs'ers zitten vast terwijl ze "klaar" zijn om te re-integreren', *de Volkskrant*
- 'Na één incident direct gedegradeerd: RSJ kritisch op wijziging bajesbeleid', *Trouw*

Behalve de Afdeling advisering is ook de Afdeling rechtspraak het afgelopen jaar actiever naar buiten getreden. Hieronder een overzicht van publicaties van de Afdeling rechtspraak:

- 'Gevoelsmatig soms schrijnend,' interview met Yosca Schuren, secretaris rechtspraak bij de RSJ in JenV Magazine
- 'Voorkom klachten: neem in de gevangenis meer tijd voor uitleg', doorgeefcolumn van Eric Bakker op Strafrechtketen.nl
- 'Veel meer klachten van gedetineerden door coronacrisis,' weblog Yosca Schuren op Mr. Online

Daarnaast waren er nog de eigen communicatiemiddelen van de RSJ. Een overzicht:

- Drie externe nieuwsbrieven
- Drie infographics over het advies Langdurig in de tbs en RSJ adviesprogramma 2021

- Een animatievideo over het advies Wetsvoorstel Rechtspositie gesloten jeugdinstellingen

De RSJ heeft in 2020 groei laten zien met name op LinkedIn: de LinkedIn-pagina groeide van ruim driehonderd volgers in januari naar bijna tweeduizend volgers in december. De RSJ is daarnaast actief op Twitter. Daar had de RSJ in december 2020 570 volgers.

3.8 Digitale toegankelijkheid

Digitale toegankelijkheid gaat over de toegankelijkheid van een website of document op een website voor mensen met een beperking. Denk aan mensen die blind of slechtziend zijn of kleurenblind, doof of slechthorend. Het was een belangrijk onderwerp binnen de Rijksoverheid in 2020 en daarmee ook voor de RSJ. Het bureau Cardan Technobility heeft een inspectie uitgevoerd om vast te stellen in hoeverre Rsj.nl al voldoet aan de eisen voor digitale toegankelijkheid. De website kreeg status B, wat betekent dat de website 'gedeeltelijk' voldoet aan de eisen voor digitale toegankelijkheid. Met name de pdf-documenten moeten nog worden verbeterd om aan de eisen voor digitale toegankelijkheid te voldoen. In 2021 gaat de RSJ verder aan de slag met dit thema.

Bijlage

De beroepscommissies van de RSJ hebben het afgelopen jaar diverse kenmerkende uitspraken gedaan, die belangrijk zijn voor de jurisprudentielijnen. Hieronder staat een overzicht van deze uitspraken, die zijn terug te lezen in de jurisprudentiedatabank door op het kenmerk te klikken.

GEVANGENISWEZEN

Datum	Kenmerk (uitspraak te lezen door op nummer te klikken)	Beschrijving
3 juni 2020	R-19/4004/GA	Informatiedeling door directeur met gemeente
25 juni 2020	R-19/5087/GA	Ingrijpende beperkende veiligheidsmaatregelen: op schrift
9 september 2020	R-19/5244/GA	Intrekking van beklag
28 oktober 2020	R-20/6121/GA	Huisregel beperking eMates strijdig met wet

Verloven

Datum	Kenmerk (uitspraak te lezen door op nummer te klikken)	Beschrijving
2 juni 2020	R-20/7049/GV	Incidenteel verlof ondanks corona mogelijk
22 mei 2020	R-20/6826/GV	Geen strafonderbreking vanwege corona
19 oktober 2020	R-20/7704/GA	Directeur moet verlofaanvraag behandelen, ondanks corona
19 oktober 2020	R-20/7788/GA	Afwijzing verlof vanwege corona niet onredelijk

Horizontale overplaatsingen

Datum	Kenmerk (uitspraak te lezen door op nummer te klikken)	Beschrijving
11 september 2020	R-20/6609/GB	Afwijzing overplaatsing slechts vanwege corona onvoldoende

Detentiefasering

Datum	Kenmerk (uitspraak te lezen door op nummer te klikken)	Beschrijving
23 april 2020	R-19/5653/GB	Tegemoetkoming berekend tot aanvang coronamaatregelen
26 mei 2020	R-20/6629/GV	Wel strafonderbreking vanwege corona
3 juli 2020	R-20/7129/GB	Afwijzing ZBBI vanwege corona niet onredelijk

EBI-beroepen

Datum	Kenmerk (uitspraak te lezen door op nummer te klikken)	Beschrijving
9 maart 2020	R 19/5625/GB	Eerste plaatsing Marengo-verdachte
22 oktober 2020	R-20/7387/GB	Eerste plaatsing veelvuldig ontvluchte (oud-)tbs-er
5 november 2020	R-20/7220/GB	Eerste verlenging Marengo-verdachte; overzicht drie gronden

Plaatsing van jeugdige in een inrichting voor volwassenen

Datum	Kenmerk (uitspraak te lezen door op nummer te klikken)	Beschrijving
17 januari 2020	R-19/5163/GB	Jeugddetentie in PI alleen bij uiterste noodsituatie
19 maart 2020	S-20/3246/SJB	Schorsing wegens ontbreken uiterste noodsituatie
31 maart 2020	R-20/6114/GB	Vervolg op bovenstaande

Hersteluitspraak en domiciliekeuze

Datum	Kenmerk (uitspraak te lezen door op nummer te klikken)	Beschrijving
4 januari 2021	R-20/6793/GV (hersteluitspraak)	Enkelvoudige afdoening verlofzaken; domiciliekeuze

Medische beroepen

Datum	Kenmerk (uitspraak te lezen door op nummer te klikken)	Beschrijving
20 maart 2020	R-19/3919/GM	Onzorgvuldig omgaan met medische gegevens
9 april 2020	R-19/5014/GM	Verschoonbaarheid overschrijding beroepstermijn

TBS

Datum	Kenmerk (uitspraak te lezen door op nummer te klikken)	Beschrijving
24 maart 2020	R-19/4110/TB	Plaatsing in FPC in geval van tbs met voorwaarden
25 maart 2020	R-19/5225/TA	Nogmaals verdelen urine over twee buisjes
11 juni 2020	R-20/6653/TA	Tijdelijke opschorting onbegeleid verlot door coronamaatregelen
11 december 2020	R-20/7920/TA en R-20/7926/TA	Wvggz van toepassing op niet tbs-gestelde in FPC

JEUGD

Datum	Kenmerk (uitspraak te lezen door op nummer te klikken)	Beschrijving
5 november 2020	R-20/6860/JZ	Verlof- en bezoeksbeperkingen door coronamaatregelen
31 december 2020	R-20/7210/JA	Invoerverbod van kleding vanwege corona
17 november 2020	R-20/7943/GA	Inzage in User door second opinion psychiater

